

11. september 2015
Sagsnr.: 2015 - 7369

Notat vedrørende regler og love, der kan anvendes til at fastsætte bindende eller vejledende grænseværdier for udledninger og emissioner til miljøet samt afsmitning og indhold af kemikalier i produkter

Kemikalier i produkter

Kemikalieområdet er i vidt omfang reguleret ved indre markeds lovgivning og er total harmoniseret bl.a. ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH). Det betyder, at der er et meget snævert råderum for at fastsætte nationale begrænsninger såsom grænseværdier for indholdet eller afgivelsen af kemiske stoffer fra produkter. Dette råderum blev bl.a. præciseret i forbindelse med den nu ophævede bekendtgørelse om et nationalt forbud mod fire ftalater (i form af en grænseværdi på 0,1 %) og senest ved behandlingen af beslutningsforslaget B 60 (2014-15 (1. samling)), som ligeledes omhandler indførelse af et nationalt forbud mod fire ftalater.

Procedurene for indførelse af nye begrænsninger for fremstilling, anvendelse eller markedsføring for et kemisk stof, er ligeledes harmoniseret ved REACH. Man skal derfor altid følge den fremgangsmåde, som er beskrevet i REACH-forordningens artikel 68-73. Det skal således anmeldes til det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA), hvis en medlemsstat har til hensigt at udarbejde forslag til en ny begrænsning. Ved udarbejdelsen af forslaget skal det vurderes, om der kan dokumenteres en risiko, som det er nødvendigt at håndtere på EU-plan. Kan der ikke dokumenteres en risiko på EU-plan, men kun på nationalt plan, er der mulighed for at udarbejde nationale begrænsninger i overensstemmelse med TEUF artikel 34-36. For nærmere detaljer om proceduren for indførelse af nationale regler for kemikalier henvises der til besvarelsen af MIU, Spg. 1-14 af 10. februar 2015. Spørgsmålene er stillet i forbindelse med B 60 (2014-15 (1. samling)).

I henhold til REACH-forordningen er der mulighed for at fastsætte midlertidige nationale regler ved hjælp af sikkerhedsklausulen i artikel 129. Denne bestemmelse kan dog kun anvendes i det tilfælde, hvor der er behov for en øjeblikkelig indsats for at beskytte menneskers sundhed eller miljøet.

Foruden de generelle regler under REACH-forordningen findes en række særlovgivninger, hvorunder det kun er muligt at fastsætte nationale grænseværdier eller andre begrænsninger ved at benytte sikkerhedsklausuler. Et eksempel på dette er sikkerhedsklausulerne i forordning nr. 1223/2009 af 30. november 2009 om kosmetiske produkter, artikel 27 og direktiv nr. 2009/48/EF af 18. juni 2009 om sikkerhedskrav til legetøj, artikel 42, som kan anvendes til at fastsætte midlertidige grænseværdier i de tilfælde, hvor et produkt udgør eller kan udgøre en alvorlig risiko for menneskers sundhed. Kommissionen skal vurdere, om den midlertidige nationale foranstaltning er berettiget eller skal ophæves. Hvis Kommissionen finder den nationale foranstaltning berettiget, skal den tage de fornødne skridt til at indføre harmoniserede regler.

Ud over REACH og særlovgivningen kan Traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) artikel 114, stk. 5 (miljøgarantien) anvendes, hvis en medlemsstat ønsker at indføre strengere nationale regler end dem, der er harmoniseret på EU-niveau. For at kunne anvende miljøgarantien er det dog et krav, at det er nødvendigt for miljøbeskyttelsen at indføre de nationale regler på grund af et problem, der er specifikt for den pågældende medlemsstat, og som først har vist sig efter vedtagelsen af harmoniseringsforanstaltningen. Herudover skal de nationale regler være baseret på nyt videnskabeligt belæg.

I den udstrækning det er muligt at fastsætte nationale grænseværdier for et kemisk stof i et produkt, vil sådanne grænseværdier have hjemmel i Lov om kemikalier, jf. lovbekendtgørelse nr. 849 af 24. juni 2014 om kemikalier, § 30.

Emissionsområdet

For emissioner til luften er det muligt at fastsætte nationale grænseværdier ved at benytte Lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 med senere ændringer, §§ 7, stk. 1, 10, stk. 1 og 14. § 7, stk. 1 kan anvendes til at fastsætte regler om bl.a. forurening fra virksomheder, anlæg og fyringsanlæg, samt om renhedsgraden af og tilsætning af stoffer til brændstoffer. § 10, stk. 1 kan anvendes til at fastsætte bindende mål for nedbringelsen af anvendelsen, udledningen eller håndteringen som affald af nærmere bestemte produkter, stoffer eller materialer med henblik på at begrænse den samlede forurening, herunder frembringelse af affald. Mens § 14 kan anvendes af ministeren til vejledning for myndighederne at angive kvalitetskrav til luft, vand og jord.

Derudover er der i Lov om havmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 963 af 3. juli 2013 med senere ændringer, §§ 32, stk. 1 og 33 mulighed for at fastsætte regler om særlige foranstaltninger, herunder krav til brændstof, om bord i skibe eller på platforme med henblik på begrænsning af luftforurening samt fastsætte regler om forebyggelse og begrænsning af forurening fra aktiviteter på havet.

Vandmiljø

Udledninger med indhold af forurenende stoffer til vandmiljøet er reguleret ud fra miljøkvalitetskrav, der i dag i medfør af § 14, stk. 2 i bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse nr. 879 af 26. juni 2010 er fastsat i bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet. En forestående ændring af reglerne vil flytte miljøkvalitetskravene til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, hvor miljøkvalitetskravene fastsættes i medfør af § 8 i lov nr. 1606 af 26. december 2013 om vandplanlægning. Det ændrer ikke på principperne for regulering af udledninger.

Reglen er, at miljømyndigheden, der giver tilladelse til en udledning, skal sikre overholdelse af miljøkvalitetskrav i vandmiljøet. Hvis de forurenende stoffer er til stede i udledningen i et omfang, der kan have betydning for opfyldelse af miljøkvalitetskravene, skal miljømyndigheden i tilladelsen fastsætte vilkår til at sikre, at miljøkvalitetskravene er opfyldt. En tilladelse vil på den måde indeholde bindende krav, der begrænser udledningen af forurenende stoffer til vandmiljøet. Det ligger inden for artikel 11 i vandrammedirektivet (direktiv 2000/60/EF) at fastsætte nationale krav til udledninger til vandmiljøet med det formål at sikre god tilstand i vandmiljøet.

Grundvand

Det er efter den gældende miljølovgivning ikke muligt at opnå en tilladelse til at tillede perfluorerede stoffer eller andre stoffer, som er toksiske eller på anden måde problematiske, direkte til grundvandet. Der er således i spildevandsbekendtgørelsens § 24 et generelt forbud mod tilførsel af sådanne stoffer til grundvandet, hvis det sker uden gennemsvivning af jordoverfladen eller undergrunden.

Kommunen kan dog give en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19 til at aflede stoffer til undergrunden, hvis der sker gennemsvivning af jordlagene. Dette kan således ikke ske ved direkte tilledning til grundvandet, men kan alene ske ved gennemsvivning af jordlagene. Muligheden for at meddele tilladelse efter § 19 gælder også de ovenfor nævnte stoffer. Dog kan en tilladelse til afledning af spildevand til undergrunden ifølge spildevandsbekendtgørelsen kun gives, når nedsvivningen kan ske uden risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller grundvandsressourcer, der er anvendelige til vandforsyningsformål.

Som grundlag for kommunens konkrete vurdering af forholdene er der i bekendtgørelsen om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg fastsat grænseværdier for indhold af forurenende stoffer i drikkevand. En tilladelse til afledning af spildevand til undergrunden skal dermed basere sig på bindende krav til drikkevand med det formål at beskytte grundvandet. I den sammenhæng skal nævnes, at et forslag til drikkevandskrav til perfluorerede stoffer indtil udgangen af august i år har været i høring. Det ligger inden for artikel 5 i drikkevandsdirektivet (direktiv 98/83/EF) at fastsætte nationale krav til drikkevand med det formål at sikre kvaliteten af drikkevand. Der er med § 59, stk. 1 i lov om vandforsyning mv. hjemmel til at fastsætte regler om kvaliteten af grundvand, som anvendes til vandindvindingsformål.

Fødevarerkontaktmaterialer

Fødevarerkontaktmaterialer er reguleret i Rammeforordningen for fødevarerkontaktmaterialer (1935/2004), som gælder for alle materialer, som under forudsigelige anvendelser kommer i kontakt med fødevarer. Under rammeforordningen er der fastsat specifikke harmoniserede regler, fx for plast, med tilladte udgangsstoffer og evt. restriktioner for disse. Rammeforordningen giver i art. 6 medlemsstaterne mulighed for at fastsætte nationale bestemmelser for de områder, der endnu ikke er omfattet af specifik fælles europæisk regulering.

Der er endnu ikke specifikke fælles EU regler for fødevarerkontaktmaterialer af papir og pap. Danmark har derfor mulighed for at fastsætte bindende regler i det omfang, en sådan regulering ikke er i strid med traktaten.

I Danmark har miljø- og fødevarerministeren kompetence til at fastsætte regler for fødevarerkontaktmaterialer ved en bemyndigelsesbestemmelse i fødevarerloven. Bindende nationale regler for fødevarerkontaktmaterialer fastsættes i Bekendtgørelse nr. 822 af 26. juni 2013 om fødevarerkontaktmaterialer.